

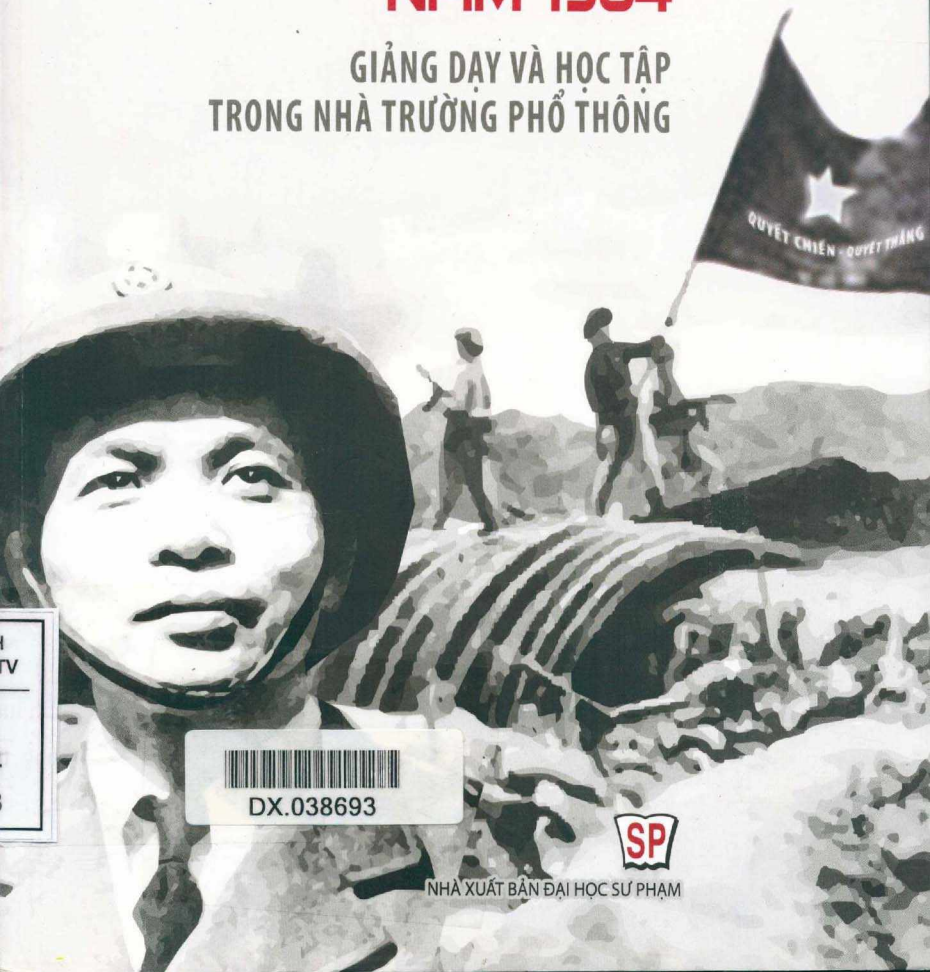
ẤN PHẨM ĐẶC BIỆT

GS.TS. NGUYỄN THỊ CÔI (Chủ biên)

CHIẾN THẮNG LỊCH SỬ ĐIỆN BIÊN PHỦ NĂM 1954

GIẢNG DẠY VÀ HỌC TẬP
TRONG NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG

- ★ CHÀO MỪNG
KỶ NIỆM 60 NĂM
CHIẾN THẮNG
ĐIỆN BIÊN PHỦ
(7/5/1954 - 7/5/2014)
- ★ CHÀO MỪNG
NGÀY SÁCH
VIỆT NAM 21/4

DX.038693

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

“Điện Biên Phủ như là một cái mốc chói lọi bằng vàng của lịch sử. Nó ghi rõ nơi chủ nghĩa dân lãn xuống dốc và tam nãn rã, đồng thời phong trào giải phóng dân tộc khắp thế giới đang lên cao đến thắng lợi hoàn toàn... Đó là thắng lợi vĩ đại của nhân dân ta mà cũng là thắng lợi chung của tất cả các dân tộc bị áp bức trên thế giới”.

★ Chủ tịch Hồ Chí Minh

GS.TS. NGUYỄN THỊ CÔI (Chủ biên) – TS. NGUYỄN THỊ BÍCH
TS. NGUYỄN THỊ THẾ BÌNH – TS. NGUYỄN MẠNH HƯỜNG
TS. NGUYỄN VĂN NINH – ThS. NGUYỄN HẢI HÀ
ThS. NGUYỄN THỊ PHƯƠNG THANH – ThS. LÊ THỊ THU

**CHIẾN THẮNG LỊCH SỬ
ĐIỆN BIÊN PHỦ
NĂM 1954
GIẢNG DẠY VÀ HỌC TẬP
TRONG NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG**

Bản quyền xuất bản thuộc Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.
Mọi hình thức sao chép đều là vi phạm pháp luật.

Mã số: 01.01. 7/22 – TK 2014

M U C L U C

Trang

LỜI NÓI ĐẦU	5
PHẦN I. HƯỚNG DẪN CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC VỀ CHIẾN THẮNG LỊCH SỬ ĐIỆN BIÊN PHỦ NĂM 1954 TRONG MÔN LỊCH SỬ Ở TRƯỜNG PHỔ THÔNG	7
A. Vì sao phải dạy học về chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ ở trường phổ thông?	7
I. Chiến thắng Điện Biên Phủ – mốc vàng trong lịch sử dân tộc	7
II. Dạy học về chiến thắng Điện Biên Phủ có ý nghĩa to lớn đối với thế hệ trẻ.....	8
B. Dạy học về chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ nói riêng, cuộc tiến công chiến lược Đông – Xuân 1953 – 1954 nói chung ở trường phổ thông	11
I. Âm mưu của Pháp – Mĩ ở Đông Dương, kế hoạch Nava	12
II. Cuộc tiến công chiến lược Đông – Xuân 1953 – 1954 của quân dân ta.....	13
III. Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ năm 1954.....	14
C. Dạy học về cuộc tiến công chiến lược Đông – Xuân 1953 – 1954 và chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ như thế nào?	18
I. Sử dụng tài liệu về chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ trong giờ học nội khoá ở trên lớp	18
II. Tiến hành dạy học về cuộc tiến công chiến lược Đông – Xuân 1953 – 1954 và chiến dịch Điện Biên Phủ tại bảo tàng lịch sử, bảo tàng cách mạng ở trung ương và địa phương	46
III. Tiến hành bài học về cuộc tiến công chiến lược Đông – Xuân 1953 – 1954 và chiến dịch lịch sử Điện Biên Phủ tại di tích lịch sử cách mạng (thực địa) cho học sinh lớp 9.....	54
IV. Tổ chức tham quan học tập về cuộc tiến công chiến lược Đông – Xuân 1953 – 1954 và chiến dịch lịch sử Điện Biên Phủ tại Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam.....	65
V. Tổ chức các hoạt động ngoại khoá về chiến dịch lịch sử Điện Biên Phủ....	71

PHẦN 2. NHỮNG MẪU CHUYỆN, TƯ LIỆU VỀ SỰ KIỆN, NHÂN VẬT	
TRONG CHIẾN DỊCH ĐIỆN BIÊN PHỦ NĂM 1954.....	103
I. Sự chỉ đạo của Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Tổng Tư lệnh mặt trận trong cuộc tiến công chiến lược Đông – Xuân 1953 – 1954 và chiến dịch Điện Biên Phủ	103
II. Những mẫu chuyện, tư liệu về quá trình chuẩn bị cho chiến dịch Điện Biên Phủ.....	118
III. Những mẫu chuyện, tư liệu về diễn biến và kết quả của chiến dịch Điện Biên Phủ	147
IV. Chiến thắng Điện Biên Phủ dưới góc nhìn quốc tế	181
KẾT LUẬN.....	196
PHẦN 3. PHỤ LỤC	197
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	217

LỜI NÓI ĐẦU

*“Dân ta phải biết sử ta
Cho tường gốc tích nước nhà Việt Nam”*

(Chủ tịch Hồ Chí Minh)

Nhân dịp kỉ niệm 60 năm chiến thắng Điện Biên Phủ, chúng tôi – những người làm công tác giáo dục lịch sử, biên soạn cuốn sách *“Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ năm 1954 – giảng dạy và học tập trong nhà trường phổ thông”*.

Cuốn sách được biên soạn nhằm mục đích giúp giáo viên phổ thông hiểu rõ và cập nhật những kiến thức lịch sử về cuộc tiến công chiến lược Đông – Xuân 1953 – 1954 nói chung, chiến dịch Điện Biên Phủ nói riêng. Trên cơ sở đó lựa chọn nội dung, cách tổ chức các hoạt động dạy học phù hợp về sự kiện lịch sử trọng đại này ở trên lớp cũng như ngoài lớp. Đồng thời, các tác giả cũng hi vọng giúp học sinh có tài liệu cụ thể để tham gia vào các hoạt động học tập. Qua đó các em sẽ nhớ lâu, hiểu sâu sắc những kiến thức về chiến thắng Điện Biên Phủ – “Là một cái mốc chói lọi bằng vàng của lịch sử” (Chủ tịch Hồ Chí Minh). Mặt khác, qua những tư liệu sinh động, các tác giả cũng mong muốn phổ biến kiến thức lịch sử dân tộc cho đông đảo bạn đọc nói chung. Vì vậy, bên cạnh phần hướng dẫn dạy học, các tác giả đã sưu tầm và cung cấp những tư liệu, mẩu chuyện về nhân vật, sự kiện nhằm phục vụ cho hoạt động dạy, học, tìm hiểu của giáo viên, học sinh và những người quan tâm.

Để biên soạn cuốn sách này, chúng tôi đã tham khảo tài liệu nghiên cứu, các bài viết về chiến thắng Điện Biên Phủ của các nhân chứng lịch sử, các nhà sử học, các nhà giáo dục lịch sử trong và ngoài nước.

Chúng tôi xin trân trọng cảm ơn các nhà khoa học, các tác giả đã cung cấp những tư liệu quý báu đó. Trong quá trình biên soạn cuốn sách, tập thể tác giả chắc chắn không tránh khỏi những thiếu sót, hạn chế, rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của bạn đọc.

Thay mặt các tác giả
GS.TS. Nguyễn Thị Côi

HƯỚNG DẪN CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC VỀ CHIẾN THẮNG LỊCH SỬ ĐIỆN BIÊN PHỦ NĂM 1954 TRONG MÔN LỊCH SỬ Ở TRƯỜNG PHỔ THÔNG

A. VÌ SAO PHẢI DẠY HỌC VỀ CHIẾN THẮNG LỊCH SỬ ĐIỆN BIÊN PHỦ Ở TRƯỜNG PHỔ THÔNG?

I. CHIẾN THẮNG ĐIỆN BIÊN PHỦ – MỐC VÀNG TRONG LỊCH SỬ DÂN TỘC

Điện Biên Phủ là một bộ phận của lãnh thổ Việt Nam có vị trí chiến lược quan trọng. Đây là một thung lũng rộng lớn ở phía tây vùng rừng núi Tây Bắc, có lòng chảo Mường Thanh dài gần 20km, rộng từ 6 đến 8 km, cách Hà Nội khoảng 300km, cách Luông Pha Băng (Lào) khoảng 200km. Thung lũng này nằm gần biên giới Việt – Lào, trên một đầu mối giao thông quan trọng. Từ đây có những con đường toả đi khắp vùng Tây Bắc, có thể đi Sầm Nưa, Luông Pha Băng thuộc vùng Thượng Lào, hoặc tới Phong Sa Lý ở Trung Lào...

Đường thủy từ Điện Biên đi các nơi cũng rất thuận lợi. Từ Mường Thanh theo sông Nậm Rốm vào sông Nậm Nứa, cập vào Pắc U, sông Nậm U có thể đi đến sông Mê Kông rộng lớn rồi tới Luông Pha Băng. Từ đất Mường Pồn (cách trung tâm Mường Thanh 20km) xuôi thuyền theo sông Nậm Mắc vào sông Đà, ngược lên Mường Lay – Phong Thổ (Lai Châu) rồi sang Mường Là thuộc Trung Quốc... Trên vùng đất Điện Biên từ lâu đời đã có nhiều tộc người khác nhau sinh sống (Thái, H' Mông, Lào, Kinh...) với những truyền thống văn hoá đặc sắc, họ đã có nhiều đóng góp trong sự nghiệp dựng nước và giữ nước của dân tộc.

Sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thành công, nước Việt Nam độc lập ra đời, nhưng thực dân Pháp được chính quyền Tưởng Giới Thạch (Trung Quốc) và thực dân Anh tiếp tay đã quay trở lại xâm lược Việt Nam. Chúng chiếm đóng nhiều nơi thuộc Tây Bắc, trong đó có Điện Biên (2/1946). Cùng với nhân dân cả nước, các dân tộc Tây Bắc sớm bước vào cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược và can thiệp Mĩ để bảo vệ Tổ quốc. Dưới sự lãnh đạo của Đảng đứng đầu là Chủ tịch Hồ Chí Minh, từ 1946 đến 1953 quân dân ta đã làm nên nhiều chiến thắng: Biên giới Thu - Đông 1950, Hoà Bình Đông - Xuân 1951 - 1952, Tây Bắc Thu - Đông 1952, Thượng Lào Xuân - Hè 1953. Các thắng lợi của quân dân ta đã làm cho thực dân Pháp bị tổn thất nặng nề về lực lượng và gặp nhiều khó khăn về tài chính. Điều này đã tác động đến tình hình chính trị của nước Pháp. Trước tình thế không thể đảo ngược được tình hình trên chiến trường, Chính phủ Pháp được Nhà Trắng đồng ý cử tướng Nava (Navarre) làm Tổng chỉ huy quân đội Pháp ở Đông Dương. Nava tập trung mọi cố gắng thực hiện kế hoạch quân sự mới theo hai bước. Nhưng những thắng lợi trong chiến lược Đông - Xuân 1953 - 1954 của quân dân ta đã làm cho kế hoạch Nava bước đầu bị phá sản.

Trước tình hình kế hoạch Nava không thể đem lại thắng lợi trên mặt trận quân sự, để giành thế mạnh trên bàn đàm phán, thực dân Pháp phải tìm một cú điểm để có trận thắng lớn, đạt mục đích để ra. Cú điểm đó chính là Điện Biên Phủ - một vị trí chiến lược quan trọng. Chúng xây dựng nơi đây thành một tập đoàn cứ điểm mạnh, coi đó là "pháo đài bất khả xâm phạm", thách thức quân ta đánh lên để tiêu diệt. Thế nhưng với quyết tâm tiêu diệt địch ở Điện Biên Phủ, trong 55 ngày đêm "khoét núi, mở hầm, mưa dầm, cơm vắt", quân ta đã giành thắng lợi. Chiến thắng Điện Biên Phủ làm "chấn động địa cầu" và ghi vào lịch sử dân tộc *"như một cái mốc chói lọi bằng vàng của lịch sử. Nó ghi rõ nơi chủ nghĩa thực dân lặn xuống dốc và tan rã, đồng thời phong trào giải phóng dân tộc khắp thế giới đang lên cao đến thắng lợi hoàn toàn"*¹.

II. DẠY HỌC VỀ CHIẾN THẮNG ĐIỆN BIÊN PHỦ CÓ Ý NGHĨA TO LỚN ĐỐI VỚI THẾ HỆ TRẺ

Thứ nhất, việc dạy học về chiến thắng Điện Biên Phủ giúp học sinh hiểu rõ về một sự kiện trọng đại trong lịch sử dân tộc.

Đứng trước âm mưu mới của thực dân Pháp và can thiệp Mĩ (thể hiện ở kế hoạch Nava), quân và dân ta dưới sự lãnh đạo của Đảng, đứng đầu là Chủ tịch Hồ Chí Minh

¹ Hồ Chí Minh (2002). *Toàn tập*, tập 11, NXB Chính trị Quốc gia, HN, tr. 261.